

Από το 0 μέχρι τη συγγραφή ενός σεναρίου μυθοπλασίας

(βιωματικό εργαστήριο)

Βασισμένο σε μια ιδέα του Γιώργου Αποστολίδη

Περιγραφή εργαστηρίου

- Οι ιστορίες είναι γεγονότα ζωής ή του μυαλού ή μήπως απλώς παιχνιδιών συμπτώσεων;
- Τι είναι το σενάριο μιας ταινίας μυθοπλασίας και ποιες οι βασικές αρχές του, τα δομικά του μέρη;
- Πώς μπορούμε να βοηθήσουμε τους μαθητές μας αφενός να αντιλαμβάνονται καλύτερα τις ταινίες fiction (μυθοπλασίας) αφετέρου να χτίζουν πιο στέρεα και ενδιαφέροντα σενάρια για τις δικές τους ταινίες;

Στο σεμινάριο θα ακολουθήσουμε απλά βήματα, οδηγίες και μικρά κόλπα για τη συγγραφή ενός σεναρίου. Μέσα από παιχνίδια, δημιουργική γραφή, κουβέντα και σύντομες προβολές ταινιών θα επιχειρήσουμε μια πρώτη προσέγγιση που ίσως μας οδηγήσει και σε μια δεύτερη ή

Κινηματογράφος ή Cinema ή Movies

Τα μυστικά του σινεμά
Είναι σαν της ποιήσεως τη μαγεία
Είναι σαν ποταμός που ρέει
Εικών εικών και άλλες εικόνες
Και αίφνης διακοπή
Cut!
Cut!
Coupez!
(Ταρών και ο clackman κάθε τόσο)
Κ' έπειτα πάλι ο ποταμός
Κ' έπειτα πάλι οι εικόνες
Και ουδέποτε χάνεται ο ειρμός
Όχι στο νόημα μα στη μαγεία
Όσο και αν ρέουν τα καρρέ
Βωβού ή ομιλούντος
Σαν ποταμός που ρέει
Ή σαν κορδέλα που εκτυλίσσεται
Φθάνει να ρέει η κάθε εικόνα
Με άκραν συνέπειαν στον εαυτό της

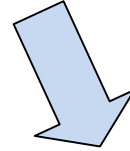
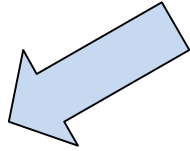
Φθάνει να ζη πλήρη ζωή η κάθε μια
Τα μυστικά του σινεμά
Δεν είναι στο νόημα
Μα στην αλήθεια που έχουν
Τα ορατά οράματα
Κινούμενα μπροστά μας
Παράλογα ή λογικά
Τα μυστικά του σινεμά
Είναι και αυτά εικόνες

Ανδρέας Εμπειρικός, *Αι γενεαί πάσαι ή Η σήμερον ως αύριον και ως χθες*

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Η τέχνη που αφηγείται μια ιστορία με εικόνες και ήχους

Διακρίνεται σε δύο βασικά είδη:

ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΟΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ
(ταινίες μυθοπλασίας ή αφηγηματικές)

- Κοινωνικές
- Κωμωδίες
- Δραματικές
- Περιπέτειες
- Μουσικές (Μιούζικαλ)
- "Καουμπόϊκες" (Γουέστερν)
- Αστυνομικές
- Επιστημονικής Φαντασίας
- Τρόμου
- Πολεμικές
- Αγωνίας (Θρίλερ)

Στις ταινίες Κινουμένων Σχεδίων η αφήγηση γίνεται με ζωγραφιστές εικόνες που κινούνται.

ΤΑΙΝΙΕΣ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ
(ταινίες που καταγράφουν τον πραγματικό κόσμο)

Μπορεί να είναι:

- Ενημερωτικές
- Επιστημονικές
- Προπαγανδιστικές κ.ά.

Υπάρχουν και άλλες μορφές οπτικοακουστικής έκφρασης όπως το ειδησεογραφικό ρεπορτάζ στην τηλεόραση, τα επίκαιρα, τα βίντεο κλιπ και οι διαφημίσεις που χρησιμοποιούν τα μέσα του κινηματογράφου, δηλαδή την εικόνα και τον ήχο.

Ο σεναριογράφος

Εγώ είμαι αυτός που γράφει το σενάριο, δηλαδή την υπόθεση και τους διαλόγους της ταινίας. Το σενάριο έχει πάρα πολλές λεπτομέρειες χρήσιμες στο γύρισμα. Ποιοι είναι οι ήρωες; Τι κάνουν; Τι λένε; Πώς σκέφτονται; Πώς αντιδρούν; Πού θα ακούγονται οι ήχοι; Πότε θα υπάρχουν οι εκπλήξεις και οι ανατροπές στη εξέλιξη της ιστορίας; Η αγωνία μου είναι να κρατήσω ζωντανό το ενδιαφέρον του θεατή μέχρι το τέλος.

Ο πρώτος άνθρωπος που ασχολείται με τη δημιουργία μιας κινηματογραφικής ταινίας είναι ο σεναριογράφος. Αν ο σκηνοθέτης είναι ο άνθρωπος που αναλαμβάνει να αφηγηθεί "με το δικό του τρόπο" μια ιστορία, ο σεναριογράφος είναι ο συγγραφέας της ιστορίας αυτής.

Κατά τα φάρτα πού μάθαμε να
-θελοποιούμε, δημιουργούμε ως ένας -
πών ώρα πού η φωνή με πού δραματι-
μοιά δική, κρατάται σε μια διάρμια πού
είσαι, ίσως, η μέγιστη φωνή.
-θυμώσαι αλλιώς τή στιγμή τού πόνου πού
έγραψα μετά τή μεγάλη παράσταση, παρα-
κινήσεις εγώ για πρόσωπα σου, και πού
είσαι τού εγώ μαζί με τήν ώρα να εγώ-
ποιεί με πών? Να πάντα διάφορα, να εγώ σου.

Πρόσωπο δάν φτιαχίει εγώ φάρτι
πού κάποιος το τραγουδάει να το πωλύει
και εγώ να το υπάρχω. Μαι με κάποιος
φωφωρισμός φωνήεντα πού όλα πού εγώ
σε εγώ σου, πού εγώ σου.

Ν. 1979.

Χειρόγραφο

Χειρόγραφο του
Οδυσσέα Ελύτη

Ποια είναι η ιστορία της ταινίας; Ποιο είναι οι ήρωες της ιστορίας; Τι κάνουν και πώς σκέφτονται; Πώς αντιδρούν και σε ποια σημεία της ιστορίας συμμετέχουν; Τι γίνεται στην πορεία της ιστορίας; Πώς σχετίζονται και πώς συγκρούονται; Τι λένε σε κάθε στιγμή; Και κυρίως: Πώς θα γίνουν όλα αυτά συναρπαστικά για το θεατή της ταινίας; Θα υπάρχουν εκπλήξεις και ανατροπές στην πορεία της ιστορίας έτσι ώστε να κρατηθεί ζωντανό το ενδιαφέρον του θεατή μέχρι το τέλος; Σε ποια σημεία θα συμβεί αυτό;

Το σενάριο προέρχεται από την "ουσία" του θεάτρου, που είναι η δραματική φόρμα. Ξεκινάει από ένα κεντρικό πυκνό πυρήνα, μια βασική ιδέα και αναπτύσσεται σε διαδοχικές δράσεις, με φορείς πρόσωπα (ήρωες). Οι δράσεις στηρίζονται σε συγκρούσεις αντιθέτων στοιχείων, που διαμορφώνουν και συγχρόνως αποκαλύπτουν τα πρόσωπα, και εκείνα με τη σειρά τους δρουν, υλοποιώντας μια αλυσίδα συγκρούσεων - αντιδράσεων. Αυτή είναι η δυναμική που δημιουργεί συνεχώς το δράμα της ταινίας, ως την τελική "έξοδο".

Το σενάριο περιγράφει με λέξεις τη δράση και τους διαλόγους της ιστορίας. Δεν είναι ούτε αφήγηση της ιστορίας με εικόνες και ήχους (όπως η τελική ταινία που θα δει ο θεατής), ούτε γραπτή αφήγηση της ιστορίας (όπως, ας πούμε, ένα μυθιστόρημα που διαβάζει ο αναγνώστης). Είναι ένα ιδιότυπο "κείμενο εργασίας" με περι-

γραφές και διαλόγους που δε διαθέτει τις αρετές ενός λογοτεχνικού κειμένου, δεν είναι δηλαδή ελκυστικό για έναν αναγνώστη.

Μερικές φορές, ο σεναριογράφος βασίζει το σενάριο του σε ένα γνωστό λογοτεχνικό έργο, που όμως το προσαρμόζει στον τρόπο αφήγησης του κινηματογράφου, προσθέτοντας ή αφαιρώντας ή ακόμα και αλλάζοντας κάποια στοιχεία που θα κάνουν την κινηματογραφική αφήγηση όσο γίνεται πιο συναρπαστική.

Η ταινία μυθοπλασίας (fiction) βασίζεται σε φανταστικά στοιχεία που συνθέτουν μια ιστορία (μύθος), και χρησιμοποιούνται έτσι που να τεκμηριώνεται η άποψη του δημιουργού. Ανεξάρτητα από το είδος που υπηρετούν (δράμα, κωμωδία, θρίλερ κλπ.) τα σενάρια/ταινίες χωρίζονται σε γενικές κατηγορίες:

Θέματος (πόλεμος, εξέγερση, προδοσία, φυλακή, φόβος, μίσος κλπ.)

Χαρακτήρων/προσώπων

(αρχοντοχωριάτης, σπαγκοραμμένος, κυνικός, χυδαίος κλπ.)

Βλ. Θεόφραστος, *Οι χαρακτήρες* και Ανδρέας Λασκαράτος, *Ιδού ο άνθρωπος-ανθρώπινοι χαρακτήρες*.